

Nieuwe trend: wonen óp het water

Watervilla in De Hoef

KOEN OLTHUIS (36) STUDEERDE INDUSTRIEL ONTWERP EN BOUWKUNDE ALVORENS HIJ EEN ARCHITECTENBUREAU BEGON VOOR PROJECTEN OP HET VASTELAND. OP EEN GEGEVEN OGENBLIK WERD HIJ OM ADVIES GEVRAAGD BIJ WONINGBOUWPROJECTEN IN DE AMSTERDAMSE WIJK IJBURG. WONEN AAN EN OP HET WATER STOND CENTRAAL.

TEKST: RENÉ DIJKSTRA

‘Als het ging om wonen óp het water, beperkte de gedachtegang zich tot voor kort tot woonboten,’ zegt Olthuis. ‘Het zette me aan het denken. Nederland is een waterrijk land, de zeespiegel stijgt en vooral: zeker in het Westen raakt de ruimte gewoonweg op. De noodzaak om tot alternatieve woonoplossingen te komen is hier evident. Ik ben met deze gegevens aan de slag gegaan en kwam tot de conclusie dat ik een architectenbureau moest beginnen dat zich bezighoudt met wonen op het water. En dan niet traditioneel op een bootje, maar juist het liefst gewoon in een traditioneel huis van baksteen.’

Olthuis richtte in 2002 samen met Rolf Peters Waterstudio.nl op, een bedrijf dat gespecialiseerd is in architectuur en stedenbouw met betrekking tot wonen, werken en recreëren op water. Waterstudio.nl timmert inmiddels zowel nationaal als internationaal stevig aan de weg met tot de verbeelding sprekende projecten in onder meer Amsterdam, Leiden, Aalsmeer, Antwerpen, Dubai en op Aruba. In Fryslân zijn Olthuis en consorten betrokken bij de ontwikkeling van zestig semi-drijvende recreatiewoningen op het Snekermeer bij Terherne. ‘Dit project bevindt zich nog in de ontwikkelingsfase, er wordt op dit moment nog niet gebouwd,’ zegt Olthuis. ‘De fase van idee tot project verloopt bij bouwen op het water voornamelijk iets trager dan wanneer er sprake is van traditioneel bouwen op het land. Dit komt omdat de regels en procedures op het land al sinds jaar en dag vastliggen. Bouwen op het water is daarentegen nieuw en nog niet vastomlijnd.’

Ruimte

Juist dit laatste was voor Olthuis één van de voornaamste redenen om Waterstudio.nl op te richten. ‘In de traditionele bouwwereld ben je als architect enorm gebonden aan de bestaande regelgeving. Je kunt maar beperkt variëren in je ontwerp en wat mij betreft te weinig toe-

MAART 2008 • 27

Watervilla Aalsmeer.

Ontwerp appartementencomplex Amsterdam.

Ontwerp van terminal in Dubai.

Koen Olthuis:
‘Wij Nederlanders hebben er vaak geen idee van hoe ons land is opgebouwd’

voegen. Op het water kun je tot op zekere hoogte nog echt pionieren. Overigens gaat het in Terherne niet toevallig om recreatiewoningen in plaats van gewone huizen. In tegenstelling tot Amsterdam en omstreken, ontbreekt in Fryslân de absolute noodzaak om op het water te bouwen. Eenvoudigweg omdat er nog voldoende ruimte op het land is. Dit zie je ook heel duidelijk aan het verschil in de prijs van een vierkante meter grond tussen Fryslân aan de ene, en pakweg Amsterdam aan de andere kant. Zodra in de Randstad een paar procent van de functies wonen, werken en recreëren verplaatst worden van het land naar het water, geeft dat meteen lucht aan de druk op het land. In Fryslân is deze oplossing niet noodzakelijk en daardoor economisch niet altijd even interessant.’

Drijvende kerk

Ondanks het ontbreken van een absolute noodzaak in Fryslân op het water te bouwen, bereiken Waterstudio.nl wel steeds vaker aanvragen vanuit onze provincie. Zoals dus vanuit Terherne, maar onlangs ook vanuit Harlingen. ‘We zijn gevraagd mee te denken over een drijvend hotel en een drijvend appartementencomplex aan het havenfront,’ zegt Olthuis. ‘Verder heeft een kerkgenootschap in Sneek ons gevraagd de mogelijkheden voor een drijvende kerk te onderzoeken. Een tijdje geleden hebben we voor het Blauwe Hart in de Leeuwardense wijk Zuiderburen ook een vrijblijvend ontwerp mogen maken. Het bevestigt onze gedachte dat de mogelijkheden enorm uiteenlopen. Fryslân heeft eigenlijk alles, behalve een economisch hart. Maar dat is dan meteen ook weer de kracht van de provincie. Fryslân biedt volop mogelijkheden om op het water te gaan bouwen. Op sommige locaties zou het bovendien de druk op het land verlichten. Denk bijvoorbeeld aan een stad als Leeuwarden. Een drijvende parkeergarage zou een perfecte oplossing kunnen betekenen voor het parkeerprobleem.’

Pompen

Bouwen op het water in het algemeen en wonen op het water in het bijzonder, vragen volgens Olthuis wel om een omslag in denken. Zeker als het gaat om wonen op het water buiten de stad. ‘Zo zijn er nu nog wel eens negatieve associaties, omdat wonen op het water wel-

FOTO: ROBERT POSTHUIS

licht de klassieke vergezichten en het landschappelijk schoon om zeep zou kunnen helpen. Dat is uiteraard niet de bedoeling en dat gebeurt ook helemaal niet. Feitelijk zou er zelfs sprake zijn van het tegenovergestelde. We praten hier over het behoud van natuurschoon. Maar wat is natuur? Wij Nederlanders hebben er vaak geen idee van hoe ons land is opgebouwd. We zijn dag en nacht aan het pompen om droge voeten te houden. Het halve land is bij wijze van spreken ingepolderd. Onder invloed van de stijgende zeespiegel verandert de manier waarop men naar water kijkt nu wel. Men heeft het steeds vaker over ontpolderen, ruimte geven aan water et cetera. Feitelijk ontstaat dan alleen maar meer natuur. Wonen óp het water sluit perfect op deze trend aan. Zodra deze omslag in denken er eenmaal is, zijn de mogelijkheden voor Fryslân legio.’

Eilandjes

Op het water zijn we in de toekomst volgens Olthuis meteen ook veel veiliger. ‘Er komt meer water op ons af, waardoor overstromingen niet zozeer vaker, maar zeker wel steviger kunnen uitpakken,’ zegt hij. ‘En waar kun je je nu beter bevinden in het geval van een overstroming dan op het water? Nergens!’ Wat voor type waterwoning zou zijn voorkeur hebben voor Fryslân? ‘De focus moet wat mij betreft liggen op drijvende kavels van circa twintig bij vijftig meter, waarop traditionele bakstenen

woningen worden gebouwd inclusief ruime tuin met oprit. De ondergrond zou het beste kunnen bestaan uit een mengsel van piepschuim en beton, daar bovenop kan gewoon zand en grond worden gestort. Door een hele reeks kavels – of meteen diverse kleine eilandjes met daarop meerdere kavels – aan elkaar te koppelen, kan een complete drijvende woonwijk gecreëerd worden. Dat worden hele leuke woonwijken waarbij men behalve óp het water ook áán het water woont. Een ideale oplossing op plaatsen waar men wil ontpolderen en het water weer meer de ruimte wil geven.’

Energie

‘Als we dan toch op de actualiteit inspelen,’ zegt Olthuis tot besluit, ‘iedereen heeft het maar over zuinig omspringen met energie. Groen, groener, groenst is het motto. Bedenk maar eens hoeveel energie we besparen als we de afwateringspompen deels kunnen stilzetten. Met bouwen óp het water sla je zo meerdere vliegen in één klap. Zeker ook in Fryslân.’ •

FOTO'S: RAM AMSTERDAM; WATERSTUDIO.NL AND RAM
CRUISETERMINAL; WATERSTUDIO.NL AND DUTCH DOCKLANDS
WATERVILLA AALSMEER; WATERSTUDIO.NL
WATERVILLA DE HOEF; WATERSTUDIO.NL/ PETER KERS